

Likepersontjenesten er frivillighetsgull

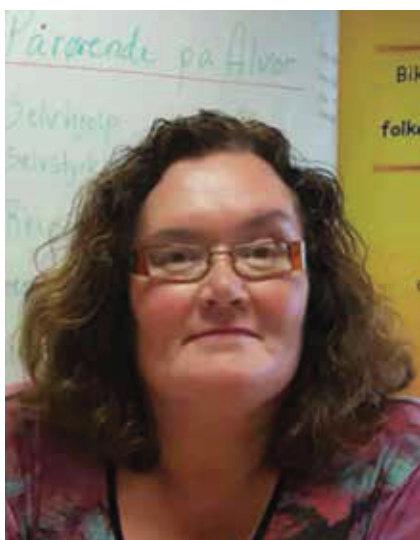
- Vi må bygge bro mellom organisasjonene, og deretter en ny bro mellom likepersoner og brukerne. Målet er å fullt ut dra nytte av denne fantastiske dialogtjenesten.

TEKST: Gunn Kvalsvik

Etter at Ann Kirsti Brustad holdt et foredrag for Personskadeforbundet LTNs likepersoner på Gardermoen i høst, har hun stått på min "må intervju"-liste. Hun fikk nemlig så veldig god fornøydhetsscore fra deltakerne. Dama er imidlertid travel og klarer å skvise inn en samtale på Oslo S etter et møte, før hun skal videre hjem til Harstad.

- Jeg er likeperson selv, men har også erfaring som pasient, bruker og pårørende, sier hun og smiler.

Brustad forteller om barndommen, som barn pårørende til psykisk syk pappa og som medlem i en familie med ni barn; for

ANN KIRSTI BRUSTAD har brukt likepersontjenesten og er i dag selv likeperson. Foto: privat.

mange til at hun følte seg sett og hørt. Hun forteller om hvordan hun begynte å søke utover, tok ansvar og ble et omsorgsmenneske. Allerede som 17-åring ble hun med i styret i den lokale Sanitetsforeningen.

LIVET OG JOBBEN

Etter hvert som samtalen glir fremover forstår man hvorfor Ann Kirsti forteller om oppvekst og ungdomstid, hvorfor den er relevant, og at hennes brennende engasjement rundt likepersontjenesten og brukermedvirkning først og fremst bunner i egen erfaring.

- Å stå utenfor har vært en stor del av livet mitt. Tidlig familieansvar og deretter en lang periode som medavhengig til en søster med rusutfordringer og med omsorg for andre søsken, mor og tankebarn i barndom til voksenalderen, har vært med på å forme meg, forklarer hun.

Det som hele tiden har fulgt henne er at hun uansett utfordringer trodde på håpet; et håp om at det livet kan bli bedre.

- Det er håpet som har inspirert meg privat og som organisasjonsmenneske. Det og ønsket om å gjøre en forskjell, å være håpsbærer. Likepersonstjenesten har jeg sett fungere fra begge sider. En god samtale gir lys og håp, sier hun.

De siste ti årene har Ann Kirsti Brustad jobbet for Bikuben RBS, regionalt brukerstyrt senter som ved hjelp av Erfaringskompetanse og recovery bidrar til å bygge opp livskvalitet og livsglede med

ansvar for egen helse og egen læring.

- Jeg har i dag en full stilling som erfaringskonsulent og prosjektkoordinator ved ressursbasen og gjør alt fra å informere om folkehelsearbeid og gjennomføre kurs til å holde foredrag på universiteter og for tjenester i kommunene. Det viktige er å gyldiggjøre erfaringskompetanse som et likeverdig kunnskapsgrunn-

- **LIKEPERSONSTJENESTEN BURDE VÆRE** et mye tydeligere øremerket tilbud i kommunehelsetjenesten. Fastleger og andre burde automatisk tenke likeperson når en pasient trenger noen å snakke med, sier Ann Kirsti Brustad. Illustrasjonsfoto.

lag og som en naturlig del av tjenestene og utdanningene.

LANDSDEKKENDE

Bikuben er et av fem regionale sentre som til sammen dekker hele landet. Brustad jobber for region nord. Hun forteller at Bikubens kurs er åpne for alle og den regionale funksjonen i nord Norge legger til rette for alle målgrupper og tilrette-

legger for at også mindre kommuner, organisasjoner og målgrupper kan dra nytte av tilbudet.

- Deltakerne behøver altså ikke være medlemmer av en interessegruppe eller brukerorganisasjon og de ulike kursene kan kjøres lokalt der folk bor. Bikuben tilrettelegger i samarbeid med aktører og er en ressursbase i tillegg til lokal kunnskap.

Den entusiastiske Harstad-damen sier at alle kurs og opplæringsprogram bygger på recovery med bruker og pårørendeperspektivet i fokus med samarbeid med fagkunnskap. Kvalitetssikringen ligger i brukermedvirkning og samarbeid med tjenestene og andre relevante aktører samt i godkjenning av kursinnhold og kursledere.

- *Hvem er det som deltar på kursene?*

- De vanligste deltagerne er brukerorganisasjoner, brukere, pårørende, ulike skoler, universiteter, kommuner og medlemsorganisasjoner i bl.a. Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) som spesielt har etterspurt opplæring i brukermedvirkning og selv-styrking. Det er også gledelig at universiteter og videregående skoler i større grad etterspør tjenester fra Bikuben og organisasjonene, sier hun.

STYRKE TJENESTEN GJENNOM SAMARBEID

I tillegg til å jobbe i Bikuben er Ann Kirsti Brustad fremdeles medlem i og aktiv i Landsforeningen for pårørende innen Psykisk Helse og Voksne for Barn. Der fungerer hun også som likeperson.

- Jeg er et organisasjonsmenneske og ser styrken og kraften som ligger i å dele kunnskap om frivillig arbeid. Dette så jeg allerede da jeg for 35 år siden gikk med i Sanitetsforeningen. Samfunnet vårt blir rett og slett bedre ved at det frivillige arbeidet skjer parallelt med det offentlige. Vi må inkludere gjensidig inn i frivilligheten; alle har vi

....>

....>

levde liv og erfaringer som kan styrke fellesskapet.

- Mange erfaringer, for eksempel innenfor helse, ville vi helst vært foruten. Men når de først er der kan de nyttes til å hjelpe andre og vise vei når det er som mørkest.

Brustad mener at tjenesten burde ha fokus på samarbeid og at det burde bygges erfaringsbroer mot det offentlige helsevesenet. Her tenker hun at instanser som Bikuben Regionale Brukerstyrte Senter, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon m.fl. kan være nyttige.

- Nesten alle organisasjoner har likepersoner, og selv om de fungerer i henhold til organisasjonens interessegruppe er det mer som er felles enn som skiller. Jeg tror virkelig på å bygge felles nettverk og at å markedsføre tjenesten sammen ville løftet tilbudet. Vi i de ulike organisasjonene må samle oss om en felles strategi for å stå sterkere sammen og kunne markedsføre og tydeliggjøre oss for helsemyndighetene.

Målet er, ifølge Brustad, at myndigheter faktisk skal forstå verdien av tilbudet, se hvor mange helsekroner de kan spa-

re og ikke minst hvor mange de kan hjelpe.

- Likepersonstjenesten burde være et mye tydeligere øremerket tilbud i kommunehelsetjenesten. Fastleger og andre burde automatisk tenke likeperson når en pasient trenger noen å snakke med. Personlig har jeg et kjempeengasjement her. Jeg tenker at det er bra å være med på et erfaringsløft som skal gi solid forankring og annerkjennelse mellom likeperson og fagperson, avslutter hun.

Lill Tove Pedersen

Lill Tove Pedersen har vært likeperson siden 2009.

-Jeg har ved flere anledninger vært likeperson og har praktisert både i og utenfor Personskadeforbundet LTN. Det har blant annet resultert i at personer har meldt seg inn i foreningen og fått god hjelp av sentralt, sier hun.

- Hvordan synes du likepersonkurset i høst var?

- Likepersonkurset i høst var veldig bra og jeg håper den nye gruppen fortsetter kurset sånn som det er nå og utvikler det videre.

- Jeg mener at vi må bli bedre på å markedsføre oss i lagene. Håper også vi får komme inn på sykehusene og tilby

våre tjenester, likeså andre plasser der skadde/pårørende/etterlatte søker hjelp, f.eks. hos politi, brannvesen, de som rykker ut og berger biler, legekantor, fysikalske behandlere, NAV og kanskje også prester.

- Har du noen andre tanker rundt forbundets arbeid videre?

- Har jobbet litt med hvordan vi skal bli bedre kjent og har med til lederkurset i november ett skriv som lagene kan ha med på stand. Laget i Harstad har fått laget en ny roll-up som jeg skal presentere og som jeg håper blir godt mottatt. Den mener jeg beskriver bedre hvem vi er og hva vi kan hjelpe med.

Trond Solstad Bertheussen

Trond Solstad Bertheussen er et nytt ansikt for de fleste i Personskadeforbundet LTN. I høst deltok han på sitt første likepersonkurs.

- Jeg ble skadet i motorsykkellulykke i India da jeg jobbet der for Telenor i 2011. Heldigvis fikk jeg god behandling på sykehus, først i India og senere i Norge. Jeg har videre hatt flere treningsopphold på Sunnaas Sykehus, samt Landaasen rehabiliteringssenter for fysikalsk opp-trening.

- På Landaasen ble jeg inspirert både til å få og gi hjelp. Etter at jeg ble ufør i 2015 har jeg prøvd ulike jobber jeg fortsatt kan gjøre. Det jeg har gjort mest er å undervise og å instruere i langrenn og alpint på Trysil.

- Hvorfor ønsker du å bli likeperson?

- Min motivasjon for å bli likeperson er et ønske om å dele erfaringer. Jeg opplever at det å kunne være der for andre er viktigst. Jeg er også oppmerksom på at det ikke er sikkert noen vil bruke meg - det viktigste er å vite at likepersoner finnes. Det er nesten som med røykvarslere: jeg håper at jeg ikke får bruk for den, men det er utrolig godt å vite at den finnes.

- Jeg har jobbet mye med mennesker og jeg tror også at min erfaring med det kan være til hjelp. Jeg tror på de grunnleggende sidene ved likepersonstjenesten,

nemlig å være medmennesker og ikke gå inn i diskusjoner, men snakke, være seg selv og ikke minst være ærlig. Likeperson kan også være selvhjelp, i den forstand at jeg føler meg nyttig.

- Hva tenker du om tjenestens plass i samfunnet?

- Den er samfunnsnyttig og forebyggende. Jeg tenker både med hensyn til akutt hjelp og det å investere i fremtiden til individer. Det er rett og slett en stor dugnad som gjøres og som ikke er mulig å beskrive eller regne ut hvor mye betyr.

- Jeg tenker at tjenesten er det skjulte

hjelpeapparatet, som bør synliggjøres mer. Da tenker jeg både gjennom sykehus, fastleger og institusjoner, og gjennom skoler og andre utdanningsenheter.

- Har du noen kommentarer til slutt?

- Samfunnet har bruk for oss og det blir flere og flere som trenger oss, dessverre. Reflekser og hjelm beskytter oss til en viss grad om vi bruker det rett, men når ulykken er ute er det vi som likepersoner som kan gjøre livet litt lettere. Vi må få folk til å se på oss som informanter og hjelpere i det usynlige helsenettverket.

Takk for oss!

...

Etter to perioder og fire år takker vi i likepersonutvalget av. Det har vært fire fantastiske år, med et utrolig godt samarbeid og god kjemi innad i utvalget.

Det har vært en stor glede å holde likepersonkurs for våre medlemmer og ha stort fokus på denne viktige tjenesten i forbundet vårt!

Dette har vært spennende og lærerikt for oss. Samtidig har det vært utrolig hyggelig å møte både nye og erfarne medlemmer og likepersoner på det sosiale plan.

Vi ønsker å rekke en stor takk til alle medlemmer som har kommet med gode innspill og tilbakemeldinger gjennom

disse år. Det er dere som i all hovedsak har formet arbeidet likepersonutvalget har gjort.

En spesiell takk vil vi overbringe til Calle Haugan og Hilde Solberg Valberg, som begge tidligere har vært en del av likepersonutvalget i løpet av disse fire årene. Tusen takk for deres innsats og bidrag til utvalget.

En stor takk også til Personskadeforbundet LTN, både sentralt og lokalt, for tilliten vi har hatt gjennom årene.

Samtidig vil vi ønske det nyvalgte likepersonutvalget lykke til med det videre arbeidet.

Sist, men ikke minst – til alle dere som er likepersoner: lykke til videre med den viktige tjenesten dere utfører, og takk for at dere bidrar til å gjøre tjenesten godt kjent lokalt!

Tusen hjertelig takk for oss!

Vennlig hilsen fra Aina Åsli Sødoma, John-Inge Karlsen og Wenche Solløst

